

det Forhold, jeg kender bedst, nemlig Byggeriet. Alene den Sum, der betales i Renter og Pengetab ved Opførelsen af et Hus, er meget betænkelig, særlig naar man kaster Blikket ud i Fremtiden, thi det Tab, en Bygning faar, naar den bliver opført, er et Tab, som den paagældende Bygning eller den paagældende Bygnings Beboere, Ejere eller Lejere, hvem det er, skal betale, lige saa længe det Hus staar, eller i hvert Fald til Prioriteterne er afviklet, altsaa et Par Menneskealdrer eller mere ud i Fremtiden, og det Pengetab, der bliver ved et nyt Hus, beløber sig til over 20 pCt. af samtlige Haandværksudgifter eller over $\frac{1}{5}$ af det, hele Huset koster at bygge, i Materialer, Arbejds løn o. s. v. Men det er ikke en Gang det endelige Tal. Den allerstørste Del af de Entreprenører, som entrerer med større Arbejder — det gælder for øvrigt ikke alene indenfor Byggeindustrien, men ogsaa for enhver anden Industri — ejer ikke de store Summer, de skal bruge, de maa laane dem i Bankerne, eller hvor de ellers kan faa dem, til en meget højere Rente, end man giver for Laan i fast Ejendom. Hvis man kunde opstille en fuldstændig rigtig Opgørelse over, hvad disse store Ydelser fordrer Arbejdet med, ikke alene Byggearbejdet, men alt Arbejdet, vilde man faa et meget betydeligt Tal, som sikkert enhver vilde forbydes over, idet det viser, at Arbejds løn og Materialer, der dog burde være det væsentlige ved et saadant Hus, ikke tilnærmelsesvis er det, som Huset maa forrente og afdrage. Man bør derfor gøre alt, hvad der staar i menneskelig Magt, for at søge Vej til at skaffe billigere Kapital baade for Erhvervene og til Prioriteter mod Pant i fast Ejendom.

Det er jo ogsaa ved en Lejlighed som denne interessant at se, at mange er saa ængstelige, hver Gang der er Tale om, at Kapitalen skal yde det allerringeste til Samfundshusholdningen. I saa Fald har Kapitalen baade i dette Ting og alle andre Steder sine Haandlangere — der skal ikke ligge noget som helst fornærmeligt Udtryk i dette Ord, man kan godt sige sine Talsmænd —, der med Arme og Ben kæmper imod, at Kapitalen eller nogen Del af denne skal bidrage væsentligt til Samfundshusholdningen, medens man paa den anden Side ganske frit lader Kapitalen indkassere og tage næsten saa meget af Samfundets Goder, som den overhovedet kan. Den suger Næring til sig alle Vegne, og det bliver til sidst saadan — jeg synes, vi allerede er stærkt paa Vej dertil —, at vi alle bliver afhængige af Kapitalen. Det drejer sig ikke

alene om enkelte Firmaer og enkelte Personer, men ogsaa om Kommuner og Stat, alle Vegne gør Kapitalen alle afhængige af sig, noget, som man absolut maa lukke sine Øjne op for, ellers vil Samfundet til sidst i højere eller mindre Grad blive helt afhængigt af den døde Kapital.

Som vort Samfund for Øjeblikket er indrettet, afhænger Pengenes Billighed eller Dyrhed for en væsentlig Del af Nationalbankdiskontoen, der jo er vor officielle Diskonto. Sammenligner man denne Diskonto med vore nærmeste Landes og de Landes, som vi nærmest har Pengeforhold sammen med; vil man se, at Diskontoen i Norge og Sverige er $4\frac{1}{2}$ pCt. mod 5 pCt. her. I England er den 5 pCt., men der har der for øvrigt i et Stykke Tid lydt stærke Røster om, at en Nedsættelse snart vilde komme, fordi Amerika for Tiden har en Diskonto, der er 1 pCt. lavere end Englands. Jeg tror derfor, der snart maa komme en Diskontoneedsættelse i England. Herhjemme plejer vi jo nogenlunde at følge den Diskontopolitik, der kommer fra London, men London har i Øjeblikket særlige Forhold, som vi ikke har, og der er derfor ikke noget galt i at forlange, at vi her skulde have en lavere Diskonto.

De Penge, der arbejdes med ude i det praktiske Liv, er faktisk for en væsentlig Del Vekselgæld, og Vekselkontoen ligger ca. 3 pCt. over Nationalbankdiskontoen, omkring ved 8 pCt. Man regner i Øjeblikket Vekselkontoen til at være 7 pCt. plus $\frac{1}{4}$ pCt. i Provision af højeste Debetsaldo i Løbet af de Maaneder, hvor Vekselen løber, derved bliver det en ca. 8 pCt. At arbejde med 8 pCt. i det praktiske Erhvervsliv vil man kunne forstaa er saa tyngende, at Lovgivningsmagten bør overveje, om der ikke kan findes Veje til at komme til billigere Penge. Fra alle Sider og maaske ikke helt med Urette — jeg ved det ikke — raabes der paa, at Priserne for produktivt Arbejde skal sættes ned for at faa billigere Forhold, men jeg har ikke hørt de samme Mennesker med lige saa stærke Ord raabe paa, at Kapitalen ogsaa skal formindske sit Udbytte. Hvis man imidlertid vil overveje de af mig nævnte Tal, tror jeg, man vil give mig Ret i, at her er der et mægtigt Omraade, hvor man godt kunde skære Kapitalens Udbytte noget ned. Kunde det lykkes, vilde meget sikkert være vundet.

Hvis ikke allerede den ærede foregaaende Taler havde foreslaaet, at vi fortsatte denne Debat i et Udvalg, vilde jeg have gjort det, naar denne Behandling er